

KATEDRA TEORIE KULTURY FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

Autor práce: Jana Stehlíková

Název práce: Altruismus a kultura

Vedoucí práce: PhDr. Martin Soukup, Ph.D

Oponent práce: PhDr. Václav Soukup, CSc.

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

TÉMA PRÁCE:

Předmětem bakalářské práce Jany Stehlíkové je teoretická analýza altruismu z kulturologické perspektivy. V centru autorčina zájmu stojí jak teoretická analýza koncepcí a přístupů k fenoménu altruismu, tak rozbor současných teorií rozvíjených v rámci evoluční biologie a evolučních sociálních věd. Zvláštní pozornost je věnována uplatnění kulturologického přístupu a aplikaci interdisciplinárního modelu, který autorka považuje pro studium altruismu za klíčový. Z tohoto hlediska považují za nezbytné ocenit volbu tématu, které je v naší odborné literatuře z kulturologického hlediska dosud téměř nezpracované. Autorka zpracovala kulturologicky relevantní téma, které je možné zahrnout do širšího tematického okruhu biokulturních výzkumů člověka a kultury na úrovni lidského rodu.

KONCEPCE PRÁCE:

Práci tvoří šest kapitol, ve kterých autorka systematicky analyzuje různé roviny možných přístupů k fenoménu altruismu a programově je konceptualizuje z hlediska kulturologie. V první kapitole, která tvoří teoretickou referenční bázi celé práce, vymezuje základní kategorie – pojem kultura, altruismus a „přidružené“ pojmy jako jsou dobro, ctnost, morálka a mravnost. Opírá se přitom o kompetentní autory a vhodné prameny. V následující části práce (druhá a třetí kapitola) autorka věnovala pozornost analýze altruismu z filozofické a antropologické perspektivy. V ohnisku jejího zájmu stály tematické okruhy jako jsou přirozenost člověka, vztah mezi kulturním a biologickým determinismem a otázky spjaté

s fenoménem kulturních univerzálií. V této části práce autorka prokázala značnou interdisciplinární kompetenci i schopnost ilustrovat obecné teze a závěry prostřednictvím konkrétních příkladů a empirických výzkumů (Dobuané a Ikeové). Ve čtvrté kapitole věnované psychologickému pojetí altruismu autorka v intencích kulturologického přístupu přesunula akcent své analýzy z úrovní (1) lidský druh a (2) sociokulturní systém na úroveň (3) jednotlivce. Inspirací jsou jí především přístupy Lawrence Kolberga (koncepce stupňů morálního vývoje jednotlivce) a Carla Gustava Junga (archetyp hrdiny). V páté kapitole autorka řeší zkoumanou problematiku z hlediska optiky přírodních věd, konkrétně evoluční biologie, která zásadním způsobem téma altruismu empiricky testuje. Správně upozorňuje na význam „genocentrického obratu“ a na příkladě Dawkinsovy teorie „sobeckého genu“ prezentuje jeden z nosných přístupů ke studiu altruismu na úrovni lidského rodu a generické kultury. Logickým vyústěním celé práce je závěrečná kapitola, v níž autorka syntetickým způsobem shrnuje získané poznatky a zasazuje je do kulturologického paradigmatu. V závěru své práce správně konstatuje, že „morální pravidla jako taková nelze nahlížet jednostranně z pohledu pouze biologického či pouze kulturního determinismu“. Hodnotíme-li celkovou koncepci práce z hlediska cíle, který si autorka vytýčila, je možné tuto práci označit za cenný příspěvek k aplikaci kulturologického a interdisciplinárního přístupu na velmi nosné a aktuální téma. Jednotlivým kapitolám by ale v jejich závěru prospělo více vlastního autorského postoje a vlastních analytických komentářů. Tato skutečnost ale nijak nesnižuje hodnotu celé práce ani naplnění úkolu, který si autorka před sebe postavila, totiž „vytvořit teoretickou koncepci kulturologického charakteru, na níž by bylo možné studovat fenomén altruismu.“

HODNOCENÍ PRÁCE:

1 = nejlepší. 5 = nejhorší

1. Formulace cílů práce	1	2	3	4	5
2. Volba vhodné metodiky	1	2	3	4	5
3. Splnění cílů práce	1	2	3	4	5
4. Odborný přínos práce	1	2	3	4	5
5. Originalita práce	1	2	3	4	5

6. Struktura práce	1	2	3	4	5	
7. Práce s daty a informacemi	1	2	3	4	5	
8. Postup řešení je logický	1	2	3	4	5	
9. Klíčová slova vystihují obsah	1	2	3	4	5	
10. Členění textu do odstavců a kapitol			1	2	3	4
5						
11. Práce s odbornou literaturou			1	2	3	4
5						
12. Srozumitelnost textu (úroveň jazykového zpracování)			1	2	3	4
5						
13. Schopnost vlastních analýz a kritických komentářů		1	2	3	4	
5						
14. Práce s odborným jazykem		1	2	3	4	
5						
15. Formální zpracování a grafická úprava		1	2	3	4	
5						

NÁVRH HODNOCENÍ PRÁCE ZNÁMKOU:

výborně

OTÁZKY K OBHAJOBĚ:

1. Jakým způsobem hodlá diplomantka na tématu dále pracovat. Cítí jako užitečné rozšířit stávající práci do podoby diplomové práce a pokud ano, jakým způsobem chce postupovat.
2. Je podle jejího názoru možné stanovit přesnou hranici určující vliv biologických a kulturních determinant na altruistické chování?

CELKOVÉ HODNOCENÍ:

Obecně je možné konstatovat, že práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka správně formulovala cíle své práce a zvolila vhodnou metodiku zpracování. Odborný přínos práce je možné vidět v důsledné snaze o uplatnění kulturologického přístupu a interdisciplinární interpretaci relevantních témat. Autorka prokázala vědecko-výzkumnou kompetenci a značné teoretické zázemí. Správně pracovala s odbornou literaturou a tvořivým způsobem se pokusila vytvořit vlastní gnoseologický model využívající při studiu altruistického chování kulturologické paradigma. Práce má logickou strukturu a je vybavena odpovídajícím poznámkovým aparátem.

Doporučuji k obhajobě.

V Praze 25.8.2011

PhDr. Václav Soukup, CSc.